

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Του κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο ΓΑΒΡΗΛΙΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Ο Γαβρηλίδης και η πρόσθεσις.—Ένα επεισόδιο έλεημοσύνης εις τὸ Φάληρον.—Πῶς χάθηκε στήν Κηφισιά.—Μιά ἡδονή ποῦ μᾶς εἶνε ἄγνωστος.—Ο Κύρ Θανάσης ὁ κλητῆρας του.—Ένας φυλακισμένος με τὸν θυρωρὸ του.—Ο Περιλλῆς τῶν Νεοελλήνων.—Πῶς ἕνας συντάκτης ἔδωξε τὸν Γαβρηλίδην ἀπὸ τήν... «Ακρόπολι».

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Καὶ ἦσαν τότε συντάκται εἰς τήν «Ακρόπολιν»: Ὁ Γιώργης Βουτινάς, ὁ Ἄριστος Καμπάνης, ὁ Τιμος ὁ Σταθόπουλος, ὁ Θόδωρος ὁ Συναδινός, ὁ Θανάσης Μίχας, ὁ μακαρίτης ὁ Ροδοκανάκης, ὁ μακαρίτης ὁ Σοφοκλῆς ὁ Φαρμακίδης, ὁ Διονύσης Κόκκινος (Μακκαβαῖος) καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι, τώρα, ποῖοι ἄλλοι.

Ἦθελαν νὰ πᾶνε νὰ διαμαρτυρηθοῦν εἰς τὸν Γαβρηλίδην, ὁ πρὸς αὐτὸν ὅμως σεβασμὸς, τοὺς συνεκρατεῖ, ἀλλὰ καὶ πάλιν, πῶς νὰ ἐφευγαν ἀπένταροι. Τέλος ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν ἐμένα, νὰ κάμω παραστάσεις, ὡς μικρότερος.

— Πῶς θὰ κάμῃ Πάσχα ὁ κόσμος χωρὶς χρήματα, τοῦ ἔλεγα.

Καὶ ὁ Γαβρηλίδης ἀφελὺς: — Ἐ τότε παρατείνετε τήν... Σαρακοστήν.

Ο Διευθυντῆς τοῦ Πρακτορείου τῶν Ἐφημερίδων κ. Τσαγκάκης, ἔλεγεν ὅτι ὁ Γαβρηλίδης δὲν εἶχευρε νὰ κάμῃ πρόσθεσιν. Κάτι περισσότερο ἀκόμη.

Ο Γαβρηλίδης δὲν ἤξευρε τί εἶνε χρέμα. Λογισταὶ τὸν ἐκυβερνοῦσαν τὸ οἰκονομικὸν μέρος τῆς «Ακροπόλεως», χωρὶς αὐτὸς νὰ ἔχῃ ἰδέαν, εἰς ποῖον οἰκονομικὸν σημεῖον εὐρίσκεται τὸ φύλλον. Καὶ ἔτσι πολλὰς φορές, ἔκει πού αὐτὸς ἔκανε ὄνειρα ἀποστολῶν εἰς τὸ ἔξωτερον καὶ ἐνισχύσεως τοῦ φύλλου, ἦκουεν αἰφνιδίως ὅτι δὲν ὑπάρχουν χρήματα, οὔτε γιὰ νὰ ἀγοραστῇ χαρτί, ἐκείνην τὴν ἡμέραν! Ὅσαίς δὲ ἐφθανε, πράγματι, μέχρις αὐτοῦ, καὶ κανὲν περίσσημα, αὐτὸς τὸ ἐδαπάνη γιὰ σοβαρὰς ἐκδόσεις, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἔπεφταν, ὡς «μαργαρίται εἰς τοὺς χοίρους», εἰς τὸν μὴ ἀναγινώσκοντα τότε Ἑλληρικὸν λαόν.

Εἶχε τὴν μανίαν τῶν ἐκδόσεων. Παρακολουθῶν ὅλην τὴν πνευματικὴν, φιλολογικὴν, διανοητικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν κίνησιν τῆς Ἑυρώπης, γνωρίζων καλῶς Ἑλληνικὴν, Ἀγγλικὴν, Ἰταλικὴν καὶ Γερμανικὴν, ἤραζε καθὲ νέον, ἐνδιαφέρον, ὀφέλιμον, λαοβυνητήριον βιβλίον, πού θὰ ἐξεδίδετο καὶ φρεσκά ἀκόμη, προσπαθοῦσε νὰ τὸ διχευεῦσθαι εἰς τὸν ἑλληρικὸν ἐγκέφαλον, ρεκλαμᾶνον αὐτὸ, καταδαπανῶν καὶ καταναλισκῶν ἑαυτὸν καὶ τοὺς πόρους του, πρὸς ἐπικριτήσιν του, πρὸς ἐπιβολὴν του. Εἶνε ὁ πρῶτος ὁμιλήσας καὶ ἀναγγεῖλις τὸν Σοσιαλισμὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρὶν οἱ Ἕλληνας οὔτε τὸν ἐνόησθον κἀν! Ἦ ρεκλάμες του ἦταν ματσουκιές, εἰς τὸ ξύπνημα τοῦ κόσμου. Ἄλλὰ τὰ γαϊδούρια (μετὰ συγχωρησεως) καὶ ὁ ἑλληρικὸς λαὸς, δὲν ξυπνοῦν με τέτοια.

Καὶ ἔτσι σπουδαῖες ἐκδόσεις, βιβλία πρώτης τάξεως, δυσεύρητα καὶ ἀναζητούμενα, ἀκριβοπληρωόμενα σήμερον, σιτιβαχθέντα εἰς τὰ κατώγια τῆς «Ακροπόλεως», ὅταν ἦταν στήν ὁδὸν Σοφοκλείδου τὰ γραφεῖα τῆς, ἀπούλητα καὶ ἀζήτητα, ἐπωλήθησαν κατόπι ν, ἀπὸ τὸν Ν. Ἰγγλέσιν, διαχειριστὴν μιὰ φορὰ τῆς «Ακροπόλεως», με τὴν ὁκᾶ, εἰς τοὺς μπακάληδες καὶ τουλομοτυριτζήδες τῶν Ἀθηναίων τῆς πρωτεύουσος ταύτης τῶν Ἑλλήνων... Θὰ ξαναἔλθομεν εἰς τὰς ἐκδόσεις τῆς «Ακροπόλεως».

Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν ἄγνοιαν τῆς ἀξίας τῶν χρημάτων ὑπο τοῦ Γαβρηλίδου. Μιὰ ἡμέρα εἶχε καταβεῖ εἰς τὸ Φάληρον. Ὅταν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ διευθύνετο εἰς τὸ τραμ, εἶδε ἕνα πτωχόν, τοῦ ὁποῖου ἡ δυστυχία, φαίνεται, τὸν κατεσυνεκίνησε. Ὁ Γαβρηλίδης ἦτο καὶ τῶν πρώτων ἐντυπώσεων. Πολλὰς φορές τὸν ἔπερνε κανένα, ὅπως τὸν ἔβλεπε καὶ τὸν ἐξυγίεν κατόπιν. Πόσας φορές μετενόησε γι' αὐτὸ πικρὰ!... Βάζει λοιπὸν τὸ χεῖρ του στήν τσέπη καὶ τοῦ δίδει ὄσα

τὸν Σπύρο τὸν Μερκούρη, τὸν ὁποῖον εἶχε βαφτίσει καὶ τὸ ἄν δὲν ἀπατώμαι.

Στὸ δρόμο ὁ Μερκούρης, συνήτησε κάποιον χωρικό καὶ στάθηκε πρὸς στιγμὴν νὰ ὁμιλήσῃ. Ὁ Γαβρηλίδης ἐπροχώρησε. Σὰν τελείωσεν ὁ Μερκούρης τὴν κουβέντα του, προχώρησε καὶ αὐτὸς. Κυτταεῖ γιὰ τὸν Γαβρηλίδην, πουθενά! Ψάχνει ἐδῶ, κυτταεῖ ἐκεῖ, βλέπει τὸν δρόμο ἔμπρός, ἴσως καὶ ἀδειοσε, κυττάζει πίσω, τίποτε. Κανεῖς! Ψυχὴ!...

- Τί ἐγένεον ὁ Γαβρηλίδης; ἀνελήφθη!...
- Τέλος συνανταίε ἕναν χωριανόν.
- Βρὲ μὴν εἶδες ἕναν ἄνθρωπον ἔτσι καὶ ἔτσι νὰ πᾶῃ μπροστά;
- Ὅχι.
- Κανεῖν, κανεῖν δὲν εἶδες, ἐδῶ στὸ δρόμο πού ἐρχόσουνα;
- Κανεῖν. Ἐνα παλαβὸν μοναχά, εἶδα ἐδῶ μέσα στὰ χωράφια καὶ φρονάζει.
- Ποῦ.
- Νὰ ἐκεῖ κάτω! Στὸ γρασιδί.....
- Κυτταεῖ ὁ Μερκούρης, τί νὰ ἰδῇ! Ὁ Γαβρηλίδης ξυπόλητος, βάδιζε ἀπάνω στήν γεμάτην δροσίαν, πράσινη χλόη, ψάλλον τὰ προτότυπα τραγοῦδια του...

Δὲν ἐχώνευε τρία πράγματα: Τὸ σπαθὶ τῶν ἀξιωματικῶν. Τὸ σχολαστικισμὸ τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Κράτους. Καὶ τὰ στενά παπούτσι. Τὸ σχέδιο τῶν ἰδικῶν του παπουτσιῶν, τὸ ἔδιδε ὁ ἴδιος. Ἦσαν στοργγγυλά καὶ φουσκωτὰ ἔμπρός, ὡσὰν κεφτέδες. Καὶ τίς περισσότερες φορές τὰ φοροῦσε χωρὶς κάλτσες! Εὐτυχία του ἡ ξυπόλησι. Ἦδονή του νὰ περιπατῇ ξυπόλητος. — Θέλεις νὰ αἰσθανθῆς ἐλευθερίαν; Θέλεις νὰ αἰσθανθῆς ἐσωτερικὴν χαρὰ; μᾶς ἔλεγε. Ξυπόλητος καὶ περπάτα! Ἦδύνεται ὅλο σου τὸ σῶμα, ἀπολαμβάνει... Πολλὰς φορές ἔγραφε, ἔχων τὰ πόδια του βυθισμένα σ' ἕνα λεβέτι με νερό... Καὶ ἔτσι ἐδέχετο, ὁποῖον, ἐτύχαινε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ ἐκείνην τὴν ὥρα τῆς ποδολουσίας.

Λέγω νὰ τὸν ἐπισκεφθεῖ καὶ ἐνθυμοῦμαι τὰς ἐπισκέψεις του. (Γράφω οὐχὶ κατὰ χρονολογικὴν σειρᾶν, οὔτε κατὰ τάξιν. Γράφω ὅπως μοῦ ἐρχονται αἱ ἀναμνήσεις στὸ κεφάλι). Γιὰ νὰ ἐπισκεφθῇ κανεῖς τὸν Γαβρηλίδην, μιὰ φορὰ, ἦτο ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολότερα κατορθώματα: Ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶδον Ὑπουργούς, νὰ τὸν περιμένουν ἔξω ἀπὸ τὸ γραφεῖο του, ὅραν ἀρκετὴν, ἕως ὅτου νὰ ἀποφασίσει νὰ τοὺς δεχθῇ. Μιὰ φορὰ ὁ τῆς Ἠλείας Στεφανόπουλος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τότε, περιμένεν ἕνα τέταρτο ἀκριβῶς, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα, στεκόμενος μαζί με τὸν Μπάριμπα - Θανάσην, ἡ μᾶλλον κύρ - Θανάσην, τὸν τότε κλητῆρα τῆς «Ακροπόλεως», ἀναμνηστικὰ νὰ τελείωσῃ ὁ Γαβρηλίδης καὶ νὰ καταβῇ μαζί στὸ Φάληρον. Μὴ σὰς φανῇ παράξενον ἕαν σὰς πᾶ, ὅτι καὶ οἱ θυρωροὶ τοῦ Γαβρηλίδου, εἶχαν φυσιογνωμίαν.

Οἱ γεροντότεροι δημοσιογράφοι ἐνθυμοῦνται τοὺς παλαιότερους. Εγὼ ἐνθυμοῦμαι τὸν κύρ-Θανάσην καὶ τὸν Περιλλῆν. Ἦκουσα νὰ ὁμιλοῦν περὶ τοῦ Μπάριμπα-Κώτσου τοῦ μουστακαλῆ φουσταναελλᾶ θυρωροῦ «Ακροπόλεως» ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ρέπουλη. Τόσο δὲ Ρουμελιώτην, καθὼς λέγαν, ὥστε ἀπὸ τὴν καρὰ του δὲν ἔλειπεν οὔτε ἡ κἀπα, οὔτε ἡ φλογέρα, οὔτε ἡ χαντζιέρα, οὔτε ἡ σουβλα τοῦ κοκορετιστοῦ. Λέγεται ὅτι ὁ Μπάριμπα Κώτσος ἀπεμακρύνθη τῆς ὑπερησίας, διότι μιὰν φορὰν ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ Γαβρηλίδου με τὸ κατάμαυρον μουστάκι του αἰφνιδίως λευκανθέν. Εἶχε βιαιοπραγίαι ἐπὶ τῆς κατσαρόλας με τὸ γάλα...

Ἀγωνιώτερος Ἀκροπολικὸς ἦτάν ὁ κύρ-Θανάσης. Ἦτο ἐπιλοχίας τοῦ πυροβολικοῦ καὶ ἀρήσας τὸν στρατὸν ἀφωσιώθη εἰς τήν... δημοσιογραφίαν. Δὲν ἦμποροσε νὰ ἐννοηθῇ «Ακρόπολις» χωρὶς αὐτὸν καὶ αὐτὸς χωρὶς τὴν «Ακρόπολι». (Ἀκολουθεῖ)

